

BETONG ROSORNA

och bränderna

OLOV SVEDELID

SAGA
EGMONT

BETONG ROSORNA

och bränderna

OLOV SVEDELID

The book cover features a dark, atmospheric night scene. In the foreground, four people are seen from behind, looking towards a bright, glowing light source in the distance. The light source appears to be a bonfire or a magical fire, with wisps of smoke or light rising from it. The background is a dark forest of evergreen trees under a starry night sky. The overall mood is mysterious and magical.

Olov Svedelid

Betongrosorna och bränderna

SAGA Egmont

Betongrosorna och bränderna

Omslagsfoto: Shutterstock

Copyright © 1979, 2020 Olov Svedelid och SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726411218

1. E-boksutgåva, 2020

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt med författaren.

1

När Tord öppnade dörren till källaren slog kväljande rök mot honom. Han hostade till och tog några steg bakåt och släppte kassen han hade i handen. Lampan var tänd därinne, men röken drev som dimmor och han kunde inte urskilja någon människa.

- Är det nån där? skrek han.

Han lyssnade några sekunder och hostade igen. Nej, där fanns ingen. Han sprang mot avsatsen i trappan och väntade på hissen, som var på väg ner.

Tords mamma och pappa kom ut ur den och bar på en gammaldags, bred säng och mamman var röd i ansiktet av ansträngning. Hon tappade taget och jämrade sig.

- Allan, vi borde vara en till om den här. Den är ju tung som kvicksilver!

- Tord kan ju ... där är du. Fint. Hjälp mamma är du snäll. Ta i på högra sidan så tar mamma den vänstra.

- Pappa ...

- Ett två tre. Hoppas den går in genom dörren.

Mamman lyfte igen och stönade av tyngden, men Tord stod kvar och pappan såg förebrående på honom.

- Ta i sa jag!

- Det lönar sig inte.

- Tror du inte att vi kan klara den här sängen på tre man? Jag ska tala om för dig att när vi flyttade in i den här kåken så bar Göte och jag ensamma sängen och den dan var hissen trasig så vi fick ta den upp för alla trapporna.

- Jo, men då brann det väl inte?

- Va? skrek föräldrarna i munnen på varandra.

- Det brinner i källaren, förklarade Tord lugnt. Vi får ta sängen en annan gång.

Pappan släppte sin del av sängen och den tjongade i golvet så hårt att ett ben gick av. Han skuttade upp på den och vidare ner mot källardörren. Tord följde efter och sist mamman som ängsligt ropade:

- Allan, ta det försiktigt! Och du Tord, du väntar här.

Men Tord låtsades inte höra. Det här var en ny erfarenhet och han samlade på alla sorters erfarenheter. Alltid kunde man lära sig något. Han hörde pappans hostningar och ur dimmorna kom han fram med en näsduk för munnen.

- Vi måste ringa brandkåren. Tord, knata upp och slå en signal. Säg, att ingen är skadad.

- Vad är det som brinner?

- Vet inte, men det ser ut att vara en hög med skräp. Skynda dig nu. Den kan ta sig.

Tord brydde sig inte om hissen utan rann upp för trapporna. Hans magra, energiska kropp innehöll mer fart än alla hissar i hela kvarteret. I lägenheten låg fortfarande emballaget kvar efter den nya sängen, den som pappan äntligen kommit sig för att köpa efter många års klagan av hans fru. "Skönt att få bli av med det gamla åbäket", hade han sagt och låtit, som om det var han själv som kommit på idén med nyköp.

Han slog i telefonkatalogen. "Brandkår, Stockholm" stod det med tjocka svarta bokstäver och under med tunnare stil: "Vid brand eller annat nödläge, Tag 90 000", och under numret: "och begär Brandlarm". Tord följde instruktionerna.

- Jo, det här är Tord Granholm i Tinglunda. Det brinner i vår källare.

- Vad är den exakta adressen?

Tord talade om gatuadressen och skyndade sedan ner på gatan för att vänta. På andra sidan stod Åke, som kallades Klattas, och talade med Nettan. Båda var medlemmar av Betong-Rosorna och Tord vinkade dem till sig.

- Snart kommer brandkåren.

- Utmärkt, sa Klattas entusiastiskt, här brinner alldeles för litet. En och annan präktig brasa sätter fart på livsandarna.

- Inte på dina, svarade Tord och nickade menande mot Klattas runda figur.

- Må vara, instämde Klattas. Jag är inte av den fartfyllda typen, men jag står gärna och tittar på.

- Var brinner det? frågade Nettan.

- I vår källare.

Nettan sköt ut underläppen.

- Där också?

- Vad menar du?

Hon drog fundersamt fingrarna genom det axellånga, ljusa håret.

- Det har brunnit i källarna i både nummer 17 och 31, och jag har för mig att det har brunnit på en vind också.

- Då har man missat ett par brandkårsutryckningar, sa Klattas besviket. Det var förstas när man gick i plugget. Det är det jag alltid har sagt. Skolan ger upphov till mycket elände.

För att trösta sig stoppade han en näve hallonbåtar i munnen. Klattas var snaskoman och hans hand gick för det mesta i skytteltrafik mellan en godispåse och munnen.

- Det var konstigt, sa Tord långdraget. Jag undrar ...

- Där kommer brandkåren! utbrast Nettan.

Tord glömde funderingarna. Det här var mer spännande. Den stora röda bilen stannade vid trottoaren och en brandman hoppade ut och såg sig om.

- Var är det det brinner?

- Följ mig, uppmanade Tord.

Han visade vägen och under hela arbetet höll han sig i främsta rummet, trots ideliga tillsägelser att hålla sig ur vägen. Han frågade om allting och fick för det mesta svar, trots att man hade mycket att göra med källarbranden. Till all lycka hade hans föräldrar gått upp i lägenheten, annars hade mamman med största säkerhet lotsat sonen bort från arbetsområdet.

- Jaha du grabben, sa brandbefälet och torkade svetten ur pannan, den här branden var anlagd.

- Du menar, att nån hade tänt på med flit?

- Just det. Det är väl några av alla dom snorhyvlar som förorterna vimlar av.

Tord visste att många vuxna såg en snorhyvel i varje barn och brydde sig inte mycket om det.

- Hur hade dom gjort? undrade han.

- Tja, bensin antar jag. Jag ska ringa dom inom polisen som har hand om den här saken.

- Jag känner en polis, sa Tord. Han heter Malmberg.

- Det finns många poliser, grabben. Dom här jobbar på något som kallas Brandkommissionen. Ingen får gå in i källaren förrän dom har varit där.

Han gick till brandbilen för att ringa. Tord närmade sig källaren, men ett par brandmän hindrade honom från att gå in och han envisades inte. Tankfull gick han till den lokal som Betong-Rosorna förfogade över, ett bastant rum som några hyresgäster en gång hade haft som hobbylokal innan de tröttnade.

Nettan och Klattas höll på med att diskutera något från skolan, medan Gilbert lyssnade med djupt ogillande. Han avskydde skolan eftersom han hade läs- och skrivsvårigheter, och även om han numera fick bättre hjälp glömde han aldrig hur illa behandlad han blivit av en dum lärare, som gjort sig lustig på hans bekostnad.

Gängets femte medlem kom in genom dörren och log med sina bländvita tänder. Ismet var född i Turkiet, men hade bott några år i Sverige och var fullt besluten att stanna i landet för gott, medan hans föräldrar drömde om att flytta tillbaka till hemlandet med så mycket sparade pengar att de kunde köpa en egen gård. Ismet hade hört hänförliga skildringar om paradiset i Norden, att allt var så rent och att alla var så snälla mot utlänningar. Han hade fått lära sig att visst var det rent och visst bodde man modernt, men det där med snällheten var lite blandat. Det gick inte en dag utan att han skälldes för svartskalle och det var åtskilliga gånger som han blivit slagen för att han inte var svensk. Men han hade föresatt sig att klara svårigheterna och Betong-Rosorna var till stor hjälp.

- Jag såg en brandbil på gatan, sa han. Var det brinna? Var det rätt?

Ismet talade god svenska numera, men då och då blandade han ihop vissa uttryck eller stötte på nya ord han inte hört och ville ha förklaring på, och vännerna hjälpte honom mer än gärna.

- Nästan, sa Nettan, fast du skulle ha sagt: var brinner det?

- I vår källare, förklarade Tord. Branden var anlagd.

- Va? sa Ismet förvånad, hade nån lagt elden där? Kan man lägga ifrån sig en eld?

- Nej, nån hade tuffat på. Polisen kommer om en stund. Jag ska ut och prata med dom. Undrar om dom kan se vem som har gjort det?

Klattas satt i en säckfåtölj med benen i kors och fötterna på en pall. Läpparna var klistervita av segt cigarrskum.

- Jag skulle tro, sa han, att polisen kommer till samma slutsats som brandmännen. Att det är några snorhyvlar som har tänt på. Jag har alltid önskat att få se en snorhyvel. Det

måste vara märkliga varelser. Man kan kanske mata dom med bananer.

Tord reste sig från sin kortvariga vila på en stol. De andra var vana vid att han hade svårt att vara stilla, han måste få röra på sig för att bli av med lite energi.

- Det finns ett gäng i Tinglunda som jag tror skulle kunna tända på, sa han. Ni vet vilka jag menar. Det är han i vita jackan med dödskallemärket på armen som är ledaren.

Klattas nickade instämmande.

- Synnerligen otrevliga typer. Jag hade en farbror en gång som samlade på dödskallar. Faster höll på att bli galen. Överallt i kåken fanns det dödskallar. En gång när hon skulle hämta sylt och vilken sylt det var! i källaren låg en skalle bakom burken. Hon höll på att få stora slaget och samma kväll kastade hon ut alla dödskallarna i soptunnan. Farbror talade inte med henne på en månad.

De andra visste att Klattas hade många och underliga släktingar. Klattas kliade sig på hakan och meddelade slutet på historien:

- Nästa dag var det sopgubbarna som höll på att få det jättestora slaget när dom öppnade locket till tunnorna. Då skulle man ha varit med med en kamera.

- Nu har nog polisen kommit, sa Tord. Jag sticker ut och snackar med dom. Försök att lösa signalsystemet under tiden.

Tord hade haft idéer på trådlös telegrafering mellan de olika lägenheterna, men det hade stupat på de praktiska problemen. Istället hade han funderat ut optiska signaler med olikfärgade ljus, men kruxet var, att en del av lägenheterna låg på samma sida av huset och det gick inte att sända ljusstrålarna i vinkel.

- Kan man inte använda en spegel? undrade Gilbert.

- Bra! utropade Tord. Fint Gilbert. Det är alldeles rätt tänkt. Försök att gå på den linjen. Långa speglar på smala

skaft ut från fönstret ...

Gilbert rodnade av glädje. Det var så ytterligt sällan han hade en egen idé att när den kom kände han det som en sensation. Och när den dyrkade Tord kom med beröm också kändes glädjen nästan för stor, tårar trängde fram i ögonen, men det var ingen annan som la märke till.

Än hade inte polisbilen kommit med experterna utan brandmännen stod fortfarande vakt vid källaringången. Det var ganska varmt ute för att vara mitten av september och Tord slog sig ner på en sönderskuren bänk vid den lilla gräsplätt som fastighetsbolaget planterat vid väggkanten, mest som ursäkt för all den övriga betongen och asfalten.

Plötsligt såg han gängledaren en bit därifrån, grabben som alltid gick omkring med samma vita jacka med svarta, påsydda, väl markerade dödsallar på ärmarna. I handen höll han en hoprullad serietidning som han planlöst slog i öppna handflatan. Han var ensam och det gjorde honom en smula vilsen, annars var han alltid omgiven av en hord likasinnade som lydde hans minsta vink.

Vad var det han hette nu igen? Tord ansträngde minnet. Cacka? Jo det var det bestämt. Troligen en förkortning av Carl-Axel. Cacka slog sig ner på en blåmålad trälåda som var markerad med "Sand" och vecklade upp serietidningen och verkade försjunka i bubblornas värld. Tord fick för sig, att Cacka inte alls läste, utan höll brandplatsen under uppsikt.

Tord närmade sig långsamt och försiktigt. Cacka var inte den man retade i onödan. Han var mån om att injaga rädsla hos alla, det var hans sätt att känna överlägsenhet.

- Tjena Cacka, hälsade han och vinkade med handen.

Cacka tittade upp från serietidningen. Inte med en min gjorde han sken av att känna igen Tord, och det var inte att undra på. Cacka var minst femton och eftersom Tord bara